Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

23160

ՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

ԿՆՔՎԱԾ Ե ԿԱՌՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ԱՐՀՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՅԵՎ ՀԱՅՊԵՏՇԻՆԻ ՄԻՋԵՎ

1931 թ. Հունվարի 1-ից առ 1-ը հունվարի 1932 թ.

331.11
Հ-89

ՅԵՐԵՎԱՆ 1931

25 FEB 2013

10282-57

Պատվեր № 1376 Գրաուեպկոմ 6230 (բ) Տիրաժ 2000

Հայպետհրատի տպարան

05 JAN 2010

ՀԱՎԱՔԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳԻՐ

§ 1.

Սույն հավաքական պայմանագիրը կնքվում է մեկ կողմից Հայաստանի Կառուցող բանվորների անունից Կառուցողների արհմիության կենտրոնական վարչության վորը հետագայում կոչվելու յե միություն) հանձինս Կենտվարչության արտադրական և աշխատավարձի սեկտորի վարիչ ընկ. ՑԵ. ՄԱԼԽԱՍՅԱՆԻ, մյուս կողմից, Հայպետշինի միջև հանձինս Հայպետշինի Վարչության կառավարիչի օգնական ընկ. Ն. ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆԻ: (Վորը հետագայում կոչվելու յե Հայպետշին):

§ 2.

Սույն հավաքական պայմանագրի նպատակն է ապահովելու բանվոր դասակարգի առաջ դրված խնդիրների—ավելի քան արագ կերպով կատարումը ժողովրդական տնտեսության վերակառուցման, յերկրի ինդուստրացման և գյուղատնտեսության սոցիալիստական վերակառուցման բնագավառներում, ու անշեղորեն և արագ կերպով բարելավելու կառուցող բանվորների և ծառայողների նյութական, կուլտ. կրթական և սոցկենցաղային պայմանները:

§ 3.

Ըստ սույն հավաքական պայմանագրի 2-րդ կետի Հայպետշինի շինարարական աշխատանքներում գրավ-

ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ... Гос. Публ. Библиотека ՀՍՍՀ — ССРА им. А. Мясникяна Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ված վարչատնտեսական կազմը, բոլոր ճարտ. տեխնիկ աշխատավորները և բանվոր ծառայողները իրենց վրա պարտավորություն են վերցնում լրիվ կերպով կատարելու և գերակատարելու 1931 թ. արդֆինպլաններով նախատեսված քանակային և վորակային ցուցանիշները, արտադրության պրոցեսների ճիշտ կազմակերպմամբ, հարվածային աշխատանքների մեթոդի կազմակերպմամբ, պրոլետարական դիսցիպլինայի ամրացմամբ, և ունենալով կոմունիստական վերաբերմունք դեպի արտադրությունը: Դրա հետ միասին, Հայպետշինի վարչությունը պարտավորվում է ապահովել անհրաժեշտ արտադրական պայմաններ, այդ խնդիրները ի կատար ածելու ինչպես և պարտավոր է անպայման և յուր ժամանակին կատարելու սույն պայմանագրի բոլոր կետերը՝ Աշխատավարձի կարգավորման, աշխատանք իրավական պայմանների վերաբերյալ, միաժամանակ աջակցելու բարելավելու համար բանվորների կուլտուրական, սոցկենցաղային և բնակարանային պայմանները:

§ 4.

1931 թ. ընթացքում— Վարչությունը պարտավորվում է կիրառել հետևյալ միջոցառումները,

ա) Տնտեսական տարվա առաջին իսկ ապահովել արտադրության զարգացումը, համաձայն արդֆինպլաններով նախատեսված չափի:

բ) Սույն պայմանագիրը ստորագրելուց 15 օրվա ընթացքում արդֆինպլանները հասցնել կառուցող շենքերին և ցեխերին, իսկ 20 օրվա ընթացքում առանձին բրիգադաներին և անհատ բանվորներին:

գ) Արդֆինպլանով նախատեսնված ռացիոնալացման միջոցները կիր առելու հետ զուգնթաց, վարչությունը պարտավոր է տնտեսական տարվա ընթացքում կիրառել նաև այն միջոցները, վորպես կառաջադրվեն բանվորների Ճ. Տ. աշխատավորների և ուրիշների կողմից, վորոնց օժանդակելու յեն պլանների կատարմանը: Վարչությունը պարտավոր է դրա հետ միաժամանակ առանց հետաձգելու կիրառել կյանքում բանվորների գյուտարարությունները:

դ) Հայպետշինի վարչությունը պարտավորում է սույն հավաքական պայմանագիրը ստորագրելուց մեկ ամսվա ընթացքում վորոշել գործադրվող շինանյութերի, հում նյութի, վառելիքի և էլեկտրոէներգիայի չափը և կազմակերպել ներքին հսկողություն, վորոշված նորմաների կատարման և նյութերի ու կատարված գործերի վորակը ստուգելու համար:

յե) Կազմակերպել պլանային աշխատանք կորուստների դեմ պայքարելու համար արտադրության մեջ:

զ) 15 օրվա ընթացքում մշակել հրահանգ—տասնապետների, ցեխային վարպետների և նրանց օգնականների իրավունքների ու պարտականությունների մասին, միանձնյա ղեկավարության սկզբունքը կիրառելու նպատակով, միաժամանակ ուժեղացնել վարչական և տեխնիկական աշխատավորների պատասխանատվությունը, ինչպես շինարարության և գործարանում զբաղված բանվորների մեջ, իրենց հանձնարարված աշխատանքները կատարելու հանդեպ:

է) Ապահովել սույն պայմանագրով նախատեսված բոլոր աշխատանքների կատարումը մասնավորապես աշխատավարձի, աշխապաշտպանության պայմանները և

աշխատավորների աշխատանքի պայմանների առողջացման գործը։

ը) Վոչ ուշ ամեն ամիս 25-ից տալ հետևյալ ամսի արտադրական աշխատանքի պլանը բոլոր ցեխերին, և ամեն մի հնգօրյակի սկսվելուց առաջ նույնը տալ բրիգադաներին և բանվորական ավելի փոքր միավորներին։

թ) Արդֆինպլաններում նախատեսված ռացիոնալացման միջոցների գործադրելու հետ զուգնթաց, անպայման գործադրել նաև այն միջոցները, վորոնք սույն պայմանագրերի գործելու ընթացքում կառաջարկվեյին բանվորների և ճարտարագետ-տեխնիկ աշխատակիցների կողմից, և վորպեսզի առաջարկները հավանություն գտած կը լինեն վարչության կողմից։

ժ) Կազմակերպչական և տեխնիկական ոժանդակություն ցույց տալ հետագայում ավելի ևս ծավալելու և ամրացնելու սոցմրցումը և հարվածայնությունը։

յե) 2 ամսվա ընթացքում կազմակերպել պլանային հետազոտական աշխատանքներ, տեխ. նորմիրովկայի բյուրոյի համար արտադրության ռացիոնալացման, արտադրողականության բարձրացման և աշխատանքները նորմիրովկայի յենթարկելու նպատակով։

ժբ) Կառավարության նշած ժամանակամիջոցում մշակել սանդղիչ թվեր և ուղարկել տեղերին վոչ ուշ 1-ից փետրվարի։

ժգ) Վոչ ուշ 1-ը փետրվարի պատվեր տվողների հետ պայման կնքել համաձայն սանդղիչ թվերի վորոշել և պատրաստ ունենալ մինչև հունվարի 1-ը շենքերի համար հատկացված հողամասերը։ Պատրաստել նախագծեր և գծագրեր, ինչպես և շինանյութերը, այն հաշվով, վորպեսզի աշխատանքները հնարավոր լինի ծավալել վոչ ուշ մարտ ամսի 1-ը։

ժդ) Ապահովել շինարարական աշխատանքներն ամբողջ տարվա ընթացքում, ստեղծել մշտական բանվորական կադր և ուժեղացնել աշխատանքների մեքենայացումը և ստանդարտիզացիա մտցնել շինարարության մեջ. շինարարական ժամանակի ամբողջ ընթացքում ապահովել շինանյութերի անընդհատ մատակարարում, բանուժի ռացիոնալ ոգտագործումը, ինչպես և ներքին միջոցների ոգտագործումը։

ժե) Սոցմրցման և հարվածայնության հետագա կազմակերպման համար միջոցներ ստեղծել, առաջին հերթին տալով հարվածայիններին ամենալավ հանրակացարանները և արտադրության մեջ աշխատելու լավ հնարավորությունները։

ժե) Բաց թողնել անհրաժեշտ միջոցներ բանվորների վորակը բարձրացնելու համար։

ժե) Կատարել ճիշտ և կանոնավոր հաշվառում սոցմրցման արտադրողականության բարձրացման, ցուցադրելով ստացված եֆֆեկտները։

ժը) Հատկացնել պարգևվատրման համար ֆոնդ. 30.000 ռուբլի և պարգևվատրել արժանիներին։

Ծանոթություն 1.—Հայպետշինը պարտավոր է կազմակերպել հարվածային բրիգադներ, այն հաշվով, վոր համապատասխան վորակի խմբեր կազմակերպվեն։

2.—Շինարարական հետ ընկած կարևոր միավորներին ոժանդակելու համար Վարչությանը և բանկոմ-խմբկոմները պարտավոր են կազմակերպել հարվածային բրիգադներ տվյալ շինարարության լավագույն հարվածայիններից։

Բանկոմ-խմբկոմները պարտավոր են՝

ա) Վճռական կերպով պայքարել աշխդիսցիպլինան խախտողների, պրոգուլշչիկների, պոկողականության և բանուժի հոսունության դեմ, ձեռնարկելով համապատասխան միջոցներ աշխդիսցիպլինան ուժեղցնելու համար։

բ) Պարբերաբար կերպով հսկել արդֆինպլանների կատարման քանակական և վորակական ցուցանիշները, վորի համար յենթարկել մոբիլիզացիայի ձեռնարկության ամբողջ բանվորությունը, սոցմրցման և հարվածայնության ծավալման և ամրացման, ինչպես և արտադրական խորհրդկցությունների ու գյուտարարությունների միջոցով։

գ) Հայպետշինի վարչության հետ միասին կազմել և պարբերաբար ինֆորմացիա տալ բանվորության՝ սոցմրցման և հարվածայնության ընթացքի մասին։ Գործնական օժանդակություն ցույց տալ Վարչությանը հետամնաց շինարարական մասերին օգնելու գործում, վերացնելով արդֆինպլանների իրագործման խոչնդոտ հանդիսացող բոլոր դժվարությունները։

դ) Կազմակերպել և իրագործել մասսաների հսկողությունը արտադրության մեջ և սույն պայմանագրի համաձայն կողմերին հանձնարարված պարտավորությունների ճիշտ կատարման համար ձեռք առնել ամեն տեսակի միջոցներ պայմանագիր խախտող կողմերի և անհատների վերաբերմամբ։

Կողմերը պարտավորվում են պլանի կատարմանը վորևէ վտանգ սպառնալու դեպքում, միասին ձեռք առնել կոնկրետ միջոցներ արդֆինպլանների կատարման

ամեն տեսակի խոչնդոտները վերացնելու և նրա կատարումը ապահովելու համար։

Բանկոմ-խմբկոմները պարտավոր են հարվածային բրիգադներին պարբերաբար հրահանգել և ղեկավարել ՃՏՍ-ի միջոցով կազմակերպել հարվածայինների և սոցմրցման մասնակցողների աշխատանքների համար տեխնիկական օժանդակությունը։

Կազմակերպել խմբակային արտադրական խորհրդակցություններ և ճարտ. տեխնիկ աշխատողների ու վարչության մասնակցությունը այդ խորհրդակցություններում ապահովել։

Ճարտ. տեխնիկ աշխատավորները իրենց հերթին պարտավոր են ակտիվ կերպով մասնակցել արտադրական խորհրդակցությունների աշխատանքներին։

Ճ. Տ. բոլոր աշխատակիցները, բանվորները և ծառայողները, վորոնք ավարտել են այս կամ այն վորակավորման դասընթացները, պարտավոր են տվյալ ձեռնարկությունում աշխատել վոչ պակաս 3 տարուց մինչև 5 ամյակի վերջը։

§ 5.

Բանվորները և ծառայողները իրենց հերթին պարտավորվում են՝

ա) Միանգամայն վերացնել առանց հարգելի պատճառների պրոգուլները, լրիվ օգտագործել բանվորական օրը, ձգտել գերակատարելու արտադրական պլանը և լավացնել գործի վորակը։

բ) Կահավորությունը և գործիքները լավ պահպանել, տնտեսաբար գործադրել շինանյութերը, թույլ չտալ սահմանված չափից ավելի ծախսել շինանյութերը հում նյութը և այլն։

գ) Վարչության կարգադրությունը ժամանակին կատարելով աջակցել միանձնյա ղեկավարության սկզբունքի կիրառմանը:

դ) Իրենց վորակը բարձրացնելու համար պարտավոր են հաճախել: Պոլիտեխնիկական դասընթացներ այլ դպրոցներ.

յե) Մինչև տարվա վերջը իրենց ցանկությամբ չըթողնել աշխատանքը:

Պայքարել հաճախակի մեր աշխատանքից այլ աշխատանքների փոխադրվողների դեմ և այսպիսով ապահովել աշխատանքի արտադրողականությունը 33 տոկոսով, բարձացնել ինքնարժեքի իջեցումը 11,5 տոկոսով և աշխատավարձի բարձրացումը 4 տոկոսով:

զ) Վերացնել բանվորների մեղքով առաջացած բրակ աշխատանքները և բրակի հետեվանքներով վերաշինելու յերևույթը:

6. Սույն հավաքական պայմանագրերը տարածվում է Հայպետշինի միջոցով Հայաստանում կատարվող բոլոր շինարարական աշխատանքներում և ձեռնարկներում աշխատող բանվորների և ծառայողների վրա, ինչպես և պայմանների գործողության ընթացքում նոր ընդունվող աշխատավորների վրա, անկախ նրանց վարձելու ժամանակամիջոցին:

§ 7

Սույն հավաքական պայմանագիրը կնքվում է մեկ տարի ժամանակով և ուժի մեջ է մտնում 1931 թ. հունվարի 1-ից ու իրեն ուժը պահպանելու յե մինչև 1932 թ. հունվարի 1-ը: Այս պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու որից սկսած 1929/30 թ. կնքված պայմանագիրը կորցնում է իր ուժը:

§ 8

Պայմանագրի գործելու ժամանակամիջոցում նրա առանձին կետերը կամ մասերը կարող են փոփոխության յենթարկվել միայն կողմերի փոխադարձ համաձայնությամբ:

Աշխատանքի պայմանները վատթարացնող նոր կետերը հետին թվով չի կարող ընդունվել:

Յեթե մինչև սույն պայմանագրի ժամանակամիջոցի լրանալը նոր հավաքական պայմանագիր չի կնքվում, բանվոր-ծառայողների աշխատանքի պայմանները կարգավորվում են սույն պայմանագրով:

Աշխատանքի պայմանների բարելավումը, վոր նախատեսնվելու յե նոր պայմանագրի մեջ, ուժի մեջ է մտնելու նրա գործողության առաջին որից:

§ 9 ԿԱԴՐԵՐ

Ազատ կամ նոր բացվող պաշտոններում աշխատակիցների ընդունելությունները կատարելու դեպքում, Հայպետշինի վարչությունը պարտավոր է առաջին հերթին առաջ քաշել ավելի վորակյալ հարվածայիններին, թե բանվորներից և թե ծառայողներից և տվյալ շինարարության մեջ ավելի յերկարամյա աշխատող բանվորներին:

§ 10.

Բանվորների և ծառայողների ընդունելությունները պետք է կատարվեն միայն Աշխժողկոմատի Կադրերի Վարչության կամ նրա տեղական մարմինների միջոցով, վերջինիս հրաժարվելու դեպքում, վարչությանը իրավունք է վերապահվում ընդունելություն կատարել կողմնակի կերպով, սակայն յուրաքանչյուր անգամ.

նոր ընդունվողների հարցը համաձայնեցնելով տեղական պրոֆ. մարմինների հետ:

ԱՌԱՋԻՆ ՀԵՐԹԻՆ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ ԵՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

ա) Անրհմիության անդամները և նրանց հետ հավասարվեցրածները.

բ) Հարվածայինների վորդիները, կանայք, քույրեր, յեղբայրները, իսկ վոչ հարվածայիններից նրանց վերոհիշյալ ազգակիցները, վորոնք վոչ պակաս յերեք տարուց աշխատել են Հայպետշինի ձեռնարկներում: Բացի վերոհիշյալներից, Հայպետշինի վարչությունը պարտավոր է ևս առաջին հերթին ընդունել աշխատանքի ՑԻՏ դպրոց ավարտած և Աշխժողկոմատի կողմից ուղարկված աշակերտներին:

Անկախ Աշխժողկոմատի կադրերի վարչությունից, տեղի բանկոմ-խմբկոմի համաձայնությամբ կարելի յե ընդունել աշխատանքի սույն պայմանագրին կցած ցուցակում մատնանշված պաշտոնների աշխատակիցներին:

§ 11.

Ամեն մի նոր ընդունված բանվոր-ծառայողների վերաբերյալ բանկոմին իրավունք է վերապահվում հիմնավորված բացառք հայտարարելու, այդ մասին վարչությունից հայտարարություն ստանալուց յերեք որվա ընթացքում:

Վարչության կողմից բանկոմի բացառքը չհարգվելու դեպքում, գործի քննությունը հանձնվում է ԳԿՀ-ի քննության, վորի վորոշումը պարտադիր է կողմերի համար:

§ 12.

Ճարտ. տեխնիկ. աշխատավորների ընդունելությունները վորոնք՝ իրենց ցանկությամբ փոխադրվում են

մի այլ ձեռնարկությունից, թույլատրվում է միայն բանկոմ-խմբկոմի համաձայնությամբ և նախկին աշխատանքի վայրից գրավոր համաձայնություն ներկայացնելուց հետո:

§ 13.

Գործի ընդունելու համար փորձնական աշխատանք տալու ժամկետը սահմանվում է՝

բանվորների համար 6 բանվորական որ,

գրասենյակային և հաշվային ծառայողների համար մինչև ավագ հաշվետարները ներառյալ 12 բանվորական որ: Ավելի բարձր հաշվային գրասենյակային, և ճարտ-տեխնիքական աշխատավորների համար 24 բանվորական որ:

Այն բանվոր-ծառայողները, վորոնք մնում են աշխատանքի, փորձնական ժամանակամիջոցը անցնելուց հետո, մեխանիկորեն համարվում են աշխատանքի ընդունված:

§ 14.

Հայպետշինի բոլոր ձեռնարկներում անչափահաս բռոնայի թիվը սահմանվում է 200 հոգի:

Բռոնի այլթիվը պետք է լրացվի վոչ ուշ սույն 1931 թ. փետրվարի 1-ից, ըստ վորում առաջին հերթին պետք է ընդունել հարվածայինների և Հայպետշինի ձեռնարկներում ավելի յերկար ժամանակ աշխատող բանվորների վորդիներին, նախկին պարտիզաններին, աշխատանքի հերոսների վորդիներին և մանկատանտաներին:

Հայպետշինը պարտավոր է անչափահասներին ընդունելն պես տրամադրել հանրակացարան և արհեստանոց աշխատելու համար:

Բրիգադային աշակերտության պահելը արգելվում է, բացառիկ դեպքերում (Շինուսի և Ֆաբզավուչի դպրոցներում տեղ չլինելու) թույլատրվում է այդպիսին ունենալ։

Բոլոր անչափահասները պետք է տեղավորվեն Շինուսի դպրոցներում սովորելու համար և արգելվում է նրան սեվագործ աշխատանքներում աշխատեցնելը։

§ 15.

Բրիգադային կարգով աշակերտներ ուսուցնելու դեպքում Հայպետշինը պարտավոր է սովորեցնող բրիգադիրներ նշանակել տեխնիկապես ավելի պատրաստված և վորակյալ բանվորներից։

Բոնյան կարգով սովորող բոլոր աշակերտությունը պետք է փոխադրվեն Շինուսի դպրոցներում սովորելու համար վոչ ուշ 1931 թ. փետրվարի 1-ից։

§ 16.

Հայպետշինը պարտավորվում է լրիվ կերպով ապահովել սովորողներին գործիքներով, դասատուների կազմով և բոլոր նյութերով, վորոնք գործադրվելու յեն նրանց արտադրական պրակտիկայի ընթացքում։ Բացի դրանից տրամադրել նրանց համապատասխան կահավորությամբ արհեստանոցի համար շենքեր։

§ 17.

Սովորելու ընթացքում Հայպետշինը պարտավոր է 6 ամսից մեկ անգամ պարբերաբար վերանայել աշակերտության կարգերը և անցկացնել նրանց ավելի բարձր կարգի. աշակերտներին թույլ է տրվում ժամերից առաջ (վեց ամսից շուտ) տալ փորձնական աշխատանք բարձր կարգի անցնելու համար։

Այն աշակերտներին, վորոնք ավարտել են ուսումը, վարչությունը պարտավոր է օգտագործել մշտական աշխատանքներում, իրենց արհեստի մեջ։

§ 18.

Հայպետշինը պարտավոր է ավարտական տարվա յերկրորդ կեսում աշակերտներին թույլ տալ աշխատելու ազատության մեջ, վորպես ինքնուրույն աշխատողների, վորոնց տրված աշխատանքները կամ հանձնարարությունները պետք է լինեն նրանց ունեցած արտադրական պրակտիկայի սահմաններում, այն հաշվով, վոր նրանց սովորելու վրա վատ չանդրադառնա. այս դեպքում նրանք վարձատրվում են չափահասների հետ հավասար չափով ըստ գործարքային աշխատանքների գների, իսկ կրճատման ժամերի համար նրանց վճարվում է տարիֆային դրույքներով աշակերտական ցանցի։

Այն աշակերտները, վորոնք աշխատում են գործարքով աշխատող վարպետների մոտ, վորպես յենթավարպետ, ինչպես և գործարքով աշխատող բրիգադաներում ստանում են և գերարտադրանքի միջին տոկոսը, համաձայն իրենց տարիֆ կարգերի։

§ 19.

Հայպետշինը պարտավոր է 1931 թ. համար կոնտրոլ թվերով բաց թողնված գումարների սահմաններում վերապատրաստել գործազուրկ չափահաս բանվորներին, նրանց Շինուսի և Ֆաբզավուչի դպրոցներում ընդունելու համար։

§ 20.

Հայպետշինը պարտավորվում է 1931 թ. արդֆինպլաններով կադրերի պատրաստման համար նախա-

տեսնված 234 հազար ռուբլու գումարից մինչև 1-ը փետրվարի ս/թ. կազմակերպել դասընթացքներ 550 բանվորների վորակը բարձրացնելու համար, սպահովելով դասընթացքները դասագրքերով և այլն: Ճարտ. տեխնիկ. աշխատավորների վորակավորման դասընթացքներ 22 հոգու համար, մնացած գումարով (5000 ռ.) վարչությունը պարտավորվում է վոչ ուշ մինչև 15-ն մարտի համաձայնության գալով տեղական ՃՏՍ-ի հետ, ձեռք բերել տեխնիկական գիտելիքներին վերաբերող գրականություն, գրադարանը անհրաժեշտ գրքերով լրացնելու համար:

§ 21.

Այն շենքերի վրա, ուր աշխատում են 200-ից վոչ պակաս սևագործ յերկաթասարք բանվորներ և յեթե շենքի ավարտելը կտևի մեկ տարուց ավելի, այդ դեպքում Հայպետշինը պարտավոր է կազմակերպել մի տարվա տևողությամբ դասընթացքներ այդ յերկաթասարքության վորակավորելու համար:

Բացի դրանից Հայպետշինը պարտավոր է դասընթացքների համար տրամադրելու շենք անհրաժեշտ կահավորությամբ, ինչպես և հոգալ դասընթացքների ծախսը:

Այդ դասընթացքները ավարտողներին պետք է հանձնարարել ավելի բարձր վորակի աշխատանք համաձայն նրանց վորակի:

Հայպետշինը պարտավոր է սովորողների ամսական 10 ժամ ազատել աշխատանքներից թեորետիկ և պրակտիկ պարապմունքների համար:

Ծանոթություն.—Ազատման ժամերը պետք է այնպես դասավորել, վորպեսզի չանդրադառնա աշխատանքների նորմալ ընթացքի վրա:

10282-57
1471

§ 22.

Վորակը բարձրացնելու համար սովորող բանվորներին աշխատավարձը վճարվելու յե հետևյալ կարգով՝

ա) Տվյալ ձեռնարկության սևագործ բանվորներին և կիսավորակ բանվորներին, վորոնք վորակավորման և վերավորակավորման նպատակով ազատված են աշխատանքներից վորոշ ժամերով նրանց աշխատավարձը տրվելու յե գործարքի գնացուցակներով, սակայն վոչ պակաս նրանց տարիֆային դրույքից, վորը վերապատատվելուց հետո պետք է ստանան

Ծանոթություն.—Կենտրոնական աշխ. ինստիտուտի (ՑԻՏ) կուրսեր ավարտող բանվորները գործարքային աշխատանքների դեպքում յեթե չեն արդարացնում իրենց տարիֆային դրույքները մինչև յերկու ամսի պետք է վարձատրվեն իրենց տարիֆային դրույքներով, հետագայում նույնպես չարդարացնելու դեպքում վարձատրվելու յեն տարիֆ. դրույքի 2/3-ից:

§ 23.

Վորակավորման դասընթացքներ ավարտած ճարտ. տեխնիկ. աշխատավորները, ծառայողները, ինչպես և այն աշակերտները, վորոնք սովորել են Ֆինուսներում, պարտավոր են աշխատել Հայպետշինի ձեռնարկներում վոչ պակաս մինչև հնգամյակի վերջը.

§ 24.

Գործարքով աշխատող վորակյալ այն բանվորները, վորոնք իրենց անմիջական աշխատանքների հետ զուգընթաց բրիգադային կամ անհատական կարգով աշակերտներ են ուսուցանում, Հայպետշինը պարտավոր է այդպիսիներին լրացուցիչ կերպով վարձատրել

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Публ. библиотека
ՀՍԽՀ — ССРА
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎ.

վոչ պակաս սովորող աշակերտների ամսական աշխատավարձի 15 տոկոսից:

Յեթե աշակերտների ուսուցումը կատարվում է ամբողջ բրիգադայի միջոցով, ապա բրիգադայում յեղած բոլոր վորակյալ բանվորներին սկսած 4-րդ կարգով, տրվում է լրացուցիչ վարձատրություն սովորող բոլոր աշակերտների ամսական աշխատավարձի գումարի 15 տոկոսի չափով, վորպիսի գումարը բաժանվում է բրիգադայում աշխատող վորակյալ բանվորների միջև ըստ նրանց տարիֆ կարգերի:

Ծանոթություն 1.—Նույն կարգով վարձատրվում են այն բանվորները, վորոնց ղեկավարությամբ սովորում են չափհաս բանվորները:

2.—Հայպետշինը պարտավոր է Շինուսի աշակերտությանը տրամադրել կահավորված ճաշարան և բուֆետ, իսկ շինուսի անչափահաս աշակերտների համար կազմակերպել առանձին ճաշարան նրանց տաք նախաճաշ տալու համար, վորոնց ծախսերի (արժեքի) 70 %-ը պետք է վճարվի Հայպետշինի հաշվին:

§ 25.

Հայպետշինը պարտավոր է 60 հոգի բանվորներին ուղարկելու (իր հաշվին) բրիգադիրների և տասնապետական դասընթացքներ, վորոնց ավարտելուցն հետո շինարարության մեջ տալ արտադրական պրակտիկայի տեղեր կամ աշխատանք: Բացի այդ վարչությունը պարտավոր է ուղարկել տասնապետներից և բրիգադիրներից տեխնիկական կուրսեր տեխնիկ դառնալու համար 15 հոգու: Տեխ. ճարտարապետական կուրսեր 5 հոգու:

§ 26.

Վարչությունը պարտավոր է արտելների փոխարեն կազմակերպել ցեխային բրիգադաներ և նշանակել

բրիգադիրներ հարվածային և լավագույն արտադրական բանվորներից և գյուտարարներից:

Բրիգադիրը պարտավոր է բրիգադայի հետ հավասար աշխատել և ստանալ աշխատավարձ բրիգադի միջին աշխատավարձի չափով ըստ իրեն տարիֆային կարգի:

Ազատ բրիգադիր ունենալը թույլատրվում է բրիգադայի կազմը 40 հոգուց ավելի լինելու դեպքում, ազատ բրիգադիրը վարձատրվելու յե Հայպետշինի հաշվին կրտսեր տասնապետի դրույքով, սակայն վոչ պակաս իր նախկին միջին աշխատավարձից:

Հայպետշինը պարտավոր է հատուկ դասընթացքների միջոցով պատրաստել բրիգադիրների կադր:

§ 27.

Համաձայն համամիութենական Աշխժողկոմատի, ԺՏԳԽ-ի Հաղորդակցության Ժողկոմատի և Կառուցողների Միության Կենտկոմի 1930 թ. Համար 349—29 նոյեմբերի շրջաբերականի, Հայպետշինը պարտավոր է ինքնաամրացման յենթարկել շինարարության վրա աշխատողներին: Հայպետշինը պարտավոր է իր բնակության վայրը վերադարձող բանվորներին տալ ճանապարհածախս, յեթե ճանապարհը 1000 կիլոմետրից ավել է:

Ծանոթություն 1.—Ճանապարհածախսի վճարման վերաբերյալ բանվորների և Հայպետշինի միջև առանձին պայմանագիր լինելու դեպքում, ճանապարհածախսը վճարվում է ըստ նրանց միջև յեղած պայմանագրի.

2.—Յեթե ինքնաամրացման պայմանագիր կնքող բանվորը հեռանում է աշխատանքից պայմանաժամից շուտ իր կամքով, կամ հեռացվում է աշխատանքից ներքին կարգապահության կանոնները խախտելու հա-

մար, ԳԿՀ-ի վորոշման հիման վրա Հայպետշինը կարող է և բանվորին վճարելիք աշխատավարձից պահել նրան վճարած ճանապարհածախսը։

§ 28.

Բանվոր-ծառայողների կրճատումը նախորոք պետք է համաձայնեցվի բանկոմ-խմբկոմների հետ։

Աշակերտները կրճատման յենթակա չեն, այլ փոխադրվում են ուրիշ աշխատանքներում աշխատելու համար։

Հաստիքի կամ աշխատանքների կրճատման դեպքում աշխատանքներում մնալու նախապատվությունը տրվում է՝

ա) Արհմիութենական անդամներին։

բ) 1931 թ. զինակոչի յենթականերին։

գ) Հարվածային բանվոր-ծառայողներին, ինչպես և յերկար ժամանակ Հայպետշինի ձեռնարկներում աշխատողներին, վորոնք նկատողության կամ տուգանքի չեն յենթարկված աշխդիսցիպլինական կամ ներքին կարգապահության կանոնները խախտելու համար։

դ) Արտադրական կոմմունաների անդամներին։

յե) Քաղաքի բանվորներին, վորոնք գյուղական յեկամուտով չեն ոգտվում։

զ) ՑԻՏ-ի, Շինուսի և Ցերիտ. բանվորության դըպրոցներ ավարտողներին։

է) Ինքնամրցման պայմանագրերը կնքողներին։

§ 29.

Աշխատանքից հեռացող այն բանվորը, վորը համաձայն չի վարչության կողմից առաջարկած ցածր աշխատանքին անցնելուն, մինչև նրան հեռացնելը վարչությունը պարտավոր է իրազեկ դարձնել բանկոմին կամ

խմբկոմին, խմբկոմի կողմից առարկություն լինելու դեպքում հեռացման խնդիրը հանձնվելու յե ԳԿՀ-ին քննության։

Ժամանակավորապես աշխատունակություն կորցրած աշխատավորին, աշխատանքից արձակելը թույլատրվում է միայն չորս ամսից ավելի գործի չհաճախելու դեպքում, (չհաշված հղիության և արձակուրդը)։

Աշխատանքի ընթացքում պատահած դժբախտ պատահարների հետեվնքով ժամանակավորապես աշխատունակություն կորցրած բանվոր-ծառայողին արգելվում է աշխատանքից հեռացնել մինչեվ նրա առողջանալը, կամ բժշկական հանձնաժողովի կողմից անաշխատունակության աստճանին վորոշելը։—

§ 30.

Շինարարության վրա աշխատող այն բանվոր-ծառայողները, վորոնք համաձայն աշխօրենսգրքի 47-րդ հոդվածի «Ա» և «Բ» կետերի կհեռացվեն աշխատանքից, վարչությունը պարտավոր է հեռացնելուց առաջ նախազգուշացնել հետեվյալ կարգով՝

Մի ամիս պակաս աշխատողին 4 որ առաջ, մինչև 6-ամիս աշխատողներին 7-որ առաջ, և 6-ից ավել աշխատողներին 15 որ առաջ։ Հեռացվողներին հեռացման մասին վարչությունը պարտավոր է նախազգուշացնել գրավոր կերպով, վերցնելով նրանցից ստորագրություն, բացի այդ նաև նշանակել հաշվեգրքույկներում հեռացման ժամկետը։

§ 31.

Վարչության կարգադրությամբ կամ աշխատանքների կրճատման հետեվանքով աշխատանքից կրճատվող բանվորի վերջնական հաշիվները (որավարձու)

հաշիվները պետք է փակել վոչ ուշ, կրճատման հետևյալ օրից, իսկ գործարքով աշխատողների վերջնական հաշիվները փակել կրճատման օրից սկսած 3 օրվա ընթացքում:

Բանվորի արձակման օրը համարվում է նրանց հետ վերջնական հաշիվների փակման օրը, յեթե բանվորներին հասանելիք բոլոր տեսակի գումարները վերեվում ընդունված ժամանակամիջոցում լրիվ չվճարվի բանվորը համարվում է աշխատանքի մեջ և մինչև վերջնական հաշիվների փակման օրը բանվորը համարվում է աշխատանքի մեջ և սպասած: Բոլոր օրերի համար վարձատրվելու յե տարիֆային դրույքներով:—

§ 32.

Յեթե բրիգադայում աշխատողների 50 տոկոսը և ավելին իրենց ցանկությամբ հեռանում են աշխատանքից դեռ գործը չվերջացրած, նրանց վճարվում է տարիֆային դրույքներով, իսկ վերջնական հաշիվները պետք է փակել նրանց հետ տվյալ աշխատանքները ավարտելու կամ ամբողջ բրիգադան լուծարքի յենթարկելուց հետո:

Յեթե հեռացողները հեռանում են նաև տվյալ աշխատանքի վայրից հայպետշինը պարտավոր է նարնց վերջնական հաշիվները իրեն հաշվով փոխադրել բանվորներին թողնված հասցեների համաձայն:

Յեթե վարչության կարգադրությամբ բրիգադայի մի մասը հեռացվում է աշխատանքից համաձայն Աշխօրենսգրքի 47-րդ հոդվածի «Ա». «Բ» կետերի, վարչությունը պարտավոր է չափել և հաշվել կատարած աշխատանքները, վճարելով նրանց բոլոր տեսակի հասանելիք գումարները, կամ համաձայն նույն պայմա-

նադրի §-34-ի մինչև վերջնական հաշիվները ստանալը սպասած օրերի աշխատավարձը վճարել միջին աշխատավարձի չափով:—

§-33.

Այն բանվոր ծառայողները վորոնք իրենց ցանկությամբ հեռանում են գործից պարտավոր են այդ մասին վարչությանը նախազգուշացնել 12-որ առաջ: Նախազգուշացումը կատարվելու յե վորոշ օրերում, վորպեսի օրերը վորոշվում՝ է բանկոմի և վարչության փոխադարձ համաձայնությամբ: Այն բանվորները, վորոնք 12-որ առաջ հեռանալու մասին վարչությանը չեն նախազգուշացրել, նրանց վերջնական հաշիվների վճարումը կատարվելու յե հերթական աշխատավարձի վճարման օրը:

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

§-34.

Վարչությունը իրավունք չունի պահանջելու աշխատավորից այնպիսի աշխատանք վոր չի վերաբերում նրա արհեստին, յեթե աշխատավորին փոխադրում են իր արհեստին բոլորովին անհամապատասխան գործի, վոչ իր վորակի համաձայն, այդ դեպքում նա կարող է ստանալ լուծարքային նպաստը և ազատվել աշխատանքից:—

§-35.

Գործարքով աշխատող այն բանվորները, վորոնք իրենց աշխատանքները դեռ չավարտած կ՝ փոխադրվեն օրավարձային աշխատանքի (մանր աշխատանքներ կատարելու համար) մինչև նախկին գործարքային աշ-

խատանքի վերադառնալը որավարձային աշխատանքում յեղած ժամանակամիջոցի համար, վարձատրվելու յեն գործարքային աշխատանքում ունեցած միջին աշխատավարձի չափով։

§-36.

Յեթե բանվոր-ծառայողներին շինարարական վորեվե տեղից փոխադրում են մի ուրիշ վայր աշխատելու, Հայպետշինը պարտավորե վճարել նրանց փոխադրական ծախսերը և փոխադրության ժամանակ կորցրած որերի աշխատավարձը միջին աշխատավարձի հաշվով։

Յեթե բանվորը աշխատել ե փոխադրված վերջին վայրում 5-ամսից ավելի նրան պետք ե վճարել նաև վերադարձի ճանապարհածախսը մինչև իր բնակավայրը։

§-37.

Շինարարական այն ձեռնարկումներում ու վայրերում ուր աշխատում են 1000 հոգուց ավելի բանվոր-ծառայողներ, Հայպետշինը պարտավորվում ե այդպիսի ձեռնարկներում պահելու մեկ ազատված պատասխանատու աշխատակից վորը, հատկապես պետք ե զբաղվի բանվոր-ծառայողների վարձելու և արձակելու բանվորներին մեկ ցեխից մի այլ ցեխ փոխադրելու գործով և այլն։

Վորի թեկնածությունը նախորոք պետք ե համաձայնեցնել բանկոմ-խմբկոմի հետ։

ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԸ ՅԵՎ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔԻ ՆՈՐՄԱՆԵՐԸ

§-38.

Բոլոր գործերում կիրառվելու յե ուղղակի գործարքային աշխատանքի ձևը, առանց դերարտադրանքի

սահմանափակման, որավարձային աշխատանք թույլատրվում ե միայն նորմիրովկայի չ՝ յենթարկվող աշխատանքներում։

Ակկորդային աշխատանքները թույլատրվում ե բացառիկ դեպքերում այն ել միության գիտությամբ և համաձայնությամբ։

§-39.

Հայպետշինը պարտավոր ե սույն պայմանագիրը ստորագրելուց մեկ ամսվա ընթացքում մշակել և համաձայնեցնել միության հետ պարգևատրումների ձևը և կարգը, ինչպես գործարքով, այնպես ել այն աշխատանքների համար, վորոնք չեն յենթարկվում նորմիրովկայի, պարգևատրումները կատարվում են հեդեպքերում, յերբ նկատվում ե արտադրության վորակի բարձրացում, բրակի իջեցում, նյութերի ու հում նյութերի խնայողաբար գործադրում, պրոստոյների տոկոսների իջեցում, տրված աշխատանքների լավագույն կատարման ցուցանիշներ և այլն։

§-40.

Առանձին աշխատանքների վարձատրությունը կատարվում ե միության հետ համաձայնեցրված, միացյալ գնացուցակների համաձայն, վորպեսի գնացուցակը պարտադիր ե աշխատանքի նորմալ պայմաններում և համապատասխան վորակի շինանյութեր ունենալու դեպքում։ Գնացուցակներից վոչ հարգելի պատճառներով շեղումներ կատարելը արգելվում ե։

§-41.

Միասնական նորմաներով նախատեսնված արտա-

տադրության պայմանների բացակայության դեպքում, յերբ հնարավոր չե գնահատել աշխատանքը, կամ փոխել աշխատանքի այն պայմանները, վորոնք ազդում են աշխատանքի վրա ցածրացնելով այն, գնահատությունը կատարվելու յե Գ.Կ.Հ–ի կողմից: ԳԿՀ–ն քննության ե առնում և գնահատում ե նաև այն աշխատանքները, յերբ ձեռնարկության մեջ իբրեվ նորություն ե կիրառվում և ստեղծում ե աշխատանքի հատուկ պայմաններ՝ օրինակ. ռացիոնալացում, այս կամ այն գործի կազմակերպչական տեխնիկական բարելավումը և այլն, վորոնք բանվորի աշխատավարձը բարձրացնելու յեն:

Բոլոր նման դեպքերում Հայպետշինը պետք ե ստուգի գնացուցակում կատարված բոլոր փոփոխությունները, իսկ ԳԿՀ–ն իր հերթին պետք ե արձանագրի այն պատճառները, վորոնց հետեվանքով կատարվել ե գնացուցակների իջեցում կամ ավելացում:

ԳԿՀ–ի կատարած գնացուցակների փոփոխությունները կարող են տարածվել նաև բոլոր այն շինարարությունների վրա, յեթե ԳԿՀ–ն կազմած լինի միջ դերատեսչական կարգով (ամեն մեծ շինարարության ներկայացուցչի մասնակցությամբ) և միության ներկայացուցչի մասնակցությամբ:

Աշխատանքներում առաջացած բոլոր աննորմալությունների մասին բանվորները պարտավոր են հայտնել վարչությանը, վերջինս այդ մասին կազմելու յե արձանագրություն:

§-42.

Հայպետշինը և միությունը հավասար չափով պատասխանատու յեն այն գնացուցակների ճիշտ կիրառման և շեղումների համար, վորոնք կազմված են շինարարու–

թյան և շինանյութեր արտադրող ձեռնարկությունների համար:

Միութենական կազմակերպությունները սույն պայմանագրի համաձայն պարտավոր են իրենց վրա վերցնել պայմանագրի ճիշտ կիրառման պարբերաբար հսկողությունը, գնացուցակների կիրառմանը գործարաններում և շինարարություններում տանել բացատրական աշխատանքներ բանվորական մասսաների մեջ գնացուցակների նշանակության մասին և տեխնիկական նորմիրովկայի կատարած դերի ու դիսցիպլինայի մասին: Կենտրոնացնի բանվորների ուշադրությունը և օժանդակությունը տեխնիկական նորմիրովկայի գործը ավելի ուժեղացնելու, ձեռնահաս և համապատասխան բանվորների առաջ քաշումը, հատկապես հարվածայինների, լրացնելու տեխ. նորմիրովկայի աշխատողների թիվը, իր ժամանակին տեղեկացնել վերադաս մարմիններին և աշխժողկոմատին վարչության պատճառով տեղի ունեցած գնացուցակների խախտումների մասին և միջոցներ ձեռք առնել գնացուցակների դիսցիպլինան ամուր հիմքերի վրա դնելու:

Աշխատ. արտադրողականության լրիվ հաշվետվությունը պահանջել շին. օրգաններից, ապահովել հսկողությունը և իր օժանդակությունն այդ խնդրում: Ձեռք առնել միջոցներ անմիջապես կանխելու շինարարության մեջ առաջացած ընդմիջումները, վորոնք կասեցնում են արտադրության ընթացքը, աշխատանքի բոլոր բնագավառներում:

Միաժամանակ անհրաժեշտ ե պարբերաբար ուսումնասիրել աշխատավարձի սահմանված նորմաները և ուսումնասիրության արդյունքներն օգտագործել, հետա–

գտյում աշխատավարձի խնդիրները կարգավորելու համար։

§-43.

Աշխատանքների միացյալ գնացուցակներում չ՝նախատեսնված աշխատանքի գները մշակվում են Հայպետշինի կողմից, ելնելով տվյալ աշխատանքների կարգի բանվորների միջին աշխատավարձից և արտադրանքի նորմաներից։

Համամիութենական միասնական նորմաներում չ՝նախատեսնված արտադրական նորմաները (նորմի վրրաբոտկի) և նրանց կարգը սահմանվում են ըստ աշխատանքների բնույթի և վոչ թե աշխատանքը կատարող անձի կարգի։ Նորմաների չափը սահմանվում է լավագույն բանվորների արտադրանքի հիման վրա, կատարած խրոնոմետրաժի տվյալներով։

§-44.

Յեթե աշխատանքի գոյություն ունեցող պայմանները, այնպես են դասավորված, վոր ամենալավ բանվորը ինտենսիվ աշխատելու դեպքում չի կարողանում արդարացնել աշխատավարձի սահմանված նորման, այդ դեպքում նորմաները չեն փոփոխվում, այլ ԳԿՀ-ի վորոշմամբ բարձրացվում են գները։ Բարձրացված գնացուցակները պահպանում են իրենց գոյությունը այնքան ժամանակ, վորքան ժամանակ շարունակվի հիշված առանձնահատուկ պայմանները։ Գնացուցակների ամեն մի նման բարձրացում պետք է կատարել տեղում, նախորոք հարցը քննելուց հետո։ Յեթե աշխատանք պայմանները նորմալ են և բանվորը չի կարողանում արդարացնել իր նորման այդ, դեպքում գնացուցակների բարձրացում չի կատարվում։

Յեթե աշխատանքի տեխնիկական կազմակերպչական պայմանները բարեփոխվում են և աշխատանքի արտադրողականությունը սկսում է բարձրանալ անկախ բանվորի աշխատանքի պայմաններից, աշխատավարձի պայմանները և նորմաները վերամշակվում են ԳԿՀ-ի միջոցով 6 որվա ընթացքում, իսկ առանձին բարդությունների դեպքում, 12 որվա ընթացքում։

§45.

Յեթե բանվորի ձեռներեցությամբ վորյեվե աշխատանքի մեջ բարեփոխություն է մտնում, վորով բարձրանում է արտադրողականությունը, գնացուցակի նորման այդ բանվորի վերաբերմամբ յենթարկվում է փոփոխության և տրվում է բանվորին բացի փոխհատուցումից նաև վերջին յերեք ամիսների համար նոր գնացուցակի տարբերությունը, անկախ նրանից, թե տվյալ բանվորը անհատորեն, թե բրիգադայի մեջ է աշխատում։

§-46.

Այն դեպքում, յեթե աշխատանքները կատարվում են կոլեկտիվ կերպով (հարվածային բրիգադներ, արտադրական կոլեկտիվներ և այլն) վարձատրության ընդհանուր նորմաները, վորոշելու յեն ամեն դեպքում աշխատանքի բնույթի և կատարման մասերի համաձայն, հայտարարելով այդ մասին բանվորներին։

§-47.

Հարմարություններ ստեղծելու, աշխատավայրը կահավորելու և գործիքներ պատրաստելու համար կորցված ժամանակի և աշխատանքի վարձատրությունը, (վարչության գիտությամբ և կարգադրությամբ)

չվելու յե առանձին, անկախ գործարքից բերել են–
ւրույն աշխատանք, համաձայն միջին աշխատա-
րձի:

§-48.

Նորմաների և գնացուցակների առթիվ վարչութ-
ն բանվորների մեջ հարուցված կոնֆլիկտները լուծ-
լու յեն ԳԿՀ-ի կողմից մինչև կոնֆլիկտներ լուծվե-
, բանվորները իրավունք չունեն հրաժարվելու աշխա-
անքից, յեթե նույնիսկ նրան համաձայն ել չլինեն
կյալ գնացուցակով աշխատելու:

Ծանոթություն.—Այն աշխատանքների վարձատրու-
թյունը, վորի հիմունքներով բանվորը կատարել է վարձա-
տրության մասին կոնֆլիկտ հարուցելու ժամանակամիջո-
ցում ԳԿՀ-ին դիմում տալու որից; վճարելու յեն նրան
համաձայն ԳԿՀ-ի վորոշման, սակայն վոչ պակաս, նման
գործը հանձնելու պայմանավորվածից: ԳԿՀ-ի վորոշումից
հետո, նույնպես աշխատանքը վարձատրվելու յե համաձայն
ԳԿՀ-ի վորոշման, թեկուզ այդ վորոշմամբ ավելի ցածր
վարձ հասնի բանվորին, քան թե վարչությունն է սահմա-
նել աշխատանքը հանձնելուց:

§-49.

Գործարքով աշխատանք բանվորին հանձնելու դեպ-
ում, վարչությունը պարտավոր է նախորոք բացա-
րել գործի բնույթը, չափը, գնահատությունը և աշ-
ատանքի ժամանակի տևողությունը, վորպիսիք պա-
անջում է գործը:

Յեթե տրված աշխատանքի գները գնացուցակով
ախատեսնված չի յղել, գները վորոշվելու յե ԳԿՀ-ի
ողմից:

Ծանոթություն.—Բանվորները իրավունք չունեն հրա-
ժարվելու տրված գործից, սակայն այդ հանգամանքը չի
արգելում նրանց բողոքել ԳԿՀ-ի վորոշման դեմ:

§-50.

Կառուցողների Արհմիության Կենտկոմի մշակած
տարիֆային տեղեկագրի համաձայն, պետք է վորոշել
բանվորի կատեգորյան, թե անհատաբեն, թե բրիգա-
դայի մեջ աշխատանելու դեպքում, վոչ ուշ քան նրա ըն-
դունվելու 7-րդ. որը համաձայն կատարվող աշխատանքի
վորակի և վոչ թե աշխատանք կատարող անձի վորակի:

Չի թույլատրվում բանվորի կատեգորիան վորոշել
բրիգադայի հայեցողությամբ: Յեթե վարչությունը 7
որվա ընթացքում չի վորոշել նրա կատեգորիան այդ
դեպքում մինչև բանվորի կատեգորիայի վորոշումը,
բանվորը ստանալու յե վարձատրություն այն չափով,
ինչ չափով նախկին աշխատավայրում ստացել է:

§-51.

Աշխատանքի հանձնումը և չափելը անպայմանորեն կա-
տարվելու յե բրիգադայի ներկայացուցչի մասնակցու-
թյամբ: Չափելու և հանձնելու համար գործադրված
ժամանակամիջոցի մասին պետք է հիշատակել ստացա-
կան հանձնողական արձանագրության մեջ և այդ ժա-
մանակի համար Հայպետշինը վճարելու յե մասնակցո-
ղին, միջին աշխատավարձի չափով:

Հանձման արձանագրությունը ստորագրվում է յեր-
կու կողմից ևս: Կատարված աշխատանքի արձանա-
գրված հաշվի պատճենը տրվելու յե բրիգադայի ներ-
կայացուցչին, առաջին իսկ պահանջի դեպքում:

Աշխատավարձի որեկան տարիֆ-դրույքի առաջին
կարգի համար սահմանվում է՝

ա) Բանվորների համար 1 ռուբլի 72 կ., իսկ առա-
ջին կարգի աշակերտների համար 1 ռ. 12 կոպ.: Աշխա-

ավարձի բաշխումը կատարվում է հետևյալ տարի-
ային ցանցով՝

...անվորների համար կարգ	Փոխհարաբեր.	Աշակերտների համար կարգ	Փոխհարաբեր.
1	1,0	1	1,0
2	1,25	2	1,30
3	1,45	3	1,60
4	1,60	4	1,90
5	1,80		
6	2,10		
7	2,5		

Ծանոթություն 1.—Աշակերտներն աշակերտական ցանցով տարիֆիկացիայի յեն յենթարկվում միայն 2 տարվա ուսման ընթացքում: Սովորելու տևողությունը 3 տարի լինելու դեպքում վերջին տարում վճարումը կատարվելու յե ընդհանուր բանվորական ցանցի համաձայն, այն հաշվով, վորպեսզի վերջին կիսամյակում ստանա մի կարգով ցած, այն արհեստի կարգից, վորով նա զբաղվելու յե դպրոցը ավարտելուց հետո, բայց վոչ պակաս այն աշխատավարձից, վորը ստացել է չինուսում:

2.—Բոլոր շենքերի և վարչությունների աշխատող (ծառայողների համար) սահմանվում է ամսական աշխատավարձ (պաշտոնական դրույքների ձևով):

§-52.

Աշխատավարձը վճարվելու յե ամսական յերկու անգամ համաձայնության գալով բանկոմի հետ, բա... վորում առաջին 15 օրվա համար տրվելու յե ավանս ո-... ավարձի դրույքների հաշվով. իսկ վերջին 15 օրվա աշ-... աստավարձը վճարվելիս փակվելու յե վերջնական հա-... իվը ամբողջ ամսի համար, համաձայն կատարած աշ-... խատանքների:

Յեթե աշխատողի հանգստի օրը զուգադիպում է աշ-

խատավարձը վճարելու օրվա հետ, այդ դեպքում նրանց աշխատավարձը պետք է տրվի հանգստյան օրվա նախորյակին: Աշխատավարձը պետք է վճարել աշխատանքի ժամերին, և աշխատանքի վայրում, ամեն մեկին առանձին-առանձին, անձամբ աշխատանքների ցուցակներով:

Բրիգադներին, կոլեկտիվներին և արտադրական կոմունաներին աշխատավարձը տրվում է կոլեկտիվ ձևով, այդ ձևով վճարելը պետք է լինի աշխատողների ցանկությամբ և կամավոր կերպով, ամեն մեկին առանձին համաձայնությամբ. Հայպետշինը պարտավոր է ամեն դեպքում անհատական հաշվառում կատարել աշխատանքի և աշխատավարձի:

§-53.

Հայպետշինը պարտավոր է տրամադրել բանվորներին համապատասխան գործիքներ և շինանյութ, և սեփական գործիքները չունենալու պատճառով գործը չնդունել արգելվում է: Յեթե բանվորը աշխատում է իր սեփհական գործիքներով, Հայպետշինը պարտավոր է բացի աշխատավարձը վճարելը, նաև առանձնապես գործիքները մաշվելու համար, դրամական փոխհատուցում: Փոխհատուցումը վճարվելու յե ամեն յերեք ամիսը մեկ անգամ, համաձայն կազմած ցուցակների:

ԲՐԱԿՆԵՐԻ ՅԵՎ ՊՐԱՍՏՈՅՆԵՐԻ ՎՃԱՐՈՒՄԸ.

§-54.

Սահմանված աշխատավարձով բանվորը պարտավոր է կատարել լավ վորակի աշխատանք. վատ վորակ աշխատանքը, վորը առաջացել է բանվորի մեղքով, նա պարտավոր է նորից վերաշինել առանց առանձին վարձի

կամ վարձատրել ցածր գներով, համապատասխան աշխատանքների թերությունների:

Հայպետշինից ստացված վատ գործիքներ, կամ շինանյութեր հայտնաբերելու դեպքում, վորի պատճառով կարող է գործը փչանալ կամ ուշանալ, բանվորը անմիջապես պետք է հայտնի Հայպետշինին:

Վարչատեխնիկական անձինք, իրենց սխալ կարգադրությամբ յերբ պատճառ են դառնում անվորակ և վատ աշխատանք առաջանալուն, անձնական նյութական պատասխանատվության են յենթարկվում պատճառած վնասի համար, բացառությամբ այն դեպքերից, յերբ տեխնիկական անվտանգության պահպանման համար ձեր տրված կարգադրությունը, կամ կապված է այն վորոշ վտանգի հետ:

Նման դեպքերում աշխատանքի այն մասը, վորն անվորակ կճանաչվի, վարձատրվելու յե սահմանված հատուկ գնացուցակներով:

Առանց վարչության կարգադրության անվորակ աշխատանք կատարելու և շինանյութերը փչացնելու դեպքում, վնասները պահանջվելու յե համաձայն տույժերի ցուցակների:

Յեթե բանվորի հանցանքով փչացած աշխատանքը նորից ոգտագործվում է ձեռնարկության կողմից, իբրև արժեքավոր աշխատանք, այդպիսին վճարվելու յե իջեցրված գնահատությամբ, հակառակ դեպքում, համաձայն ԳԿՀ-ի վորոշման:

Նյութը փչացնելու վնասը պահանջվում է և գանձվում է փչացողից, սակայն այն, վոչ ավել նրա տարիֆային դրույքի $1/3$-ից:

§ 55.

Բանվորի կամ բանվորների խմբի անփույթ վերաբերմունքի, տեխնիկական ներքին կանոնների խախտման, վարչության կարգադրությունները չկատարելու հետեվանքով առաջացած վնասների և դիտավորյալ ձևով աշխատանքը չկատարելու համար, աշխատանքի վարձը չի վճարվում և հանցավորներին գործից հեռացնում են, առանց լուծարքի նպաստի:

§ 56.

Աշխատավորը պարտավոր է անմիջապես հայտնել վարչությանը և ցեխկոմին պրաստոյի դեպքում, բացի այդ, իրենից կախված բոլոր հնարավոր միջոցները պետք է գործի դնի և նախազգուշացնի վարչությանն առաջ գալիք պրաստոյը կանխելու: Հակառակ դեպքում, պրաստոյի համար չի վճարվում, և բանվորը պետք է յենթարկվի պատասխանատվության, համաձայն տույժերի ցուցակի:

§ 57.

Վարչությունը պարտավոր է միջոցներ ձեռք առնել պրաստոյները կանխելու, հակառակ դեպքում, յերբ անխուսափելի յե, պարտավոր է բանվորներին փոխադրել ուրիշ աշխատանքի:

Վարչության պատճառով առաջացած պրաստոյների (յերբ անխուսափելի յե, կամ ժամանակին կարգադրություն չի տրված) համար հանցավորները յենթարկվում են պատասխանատվության, բացի այդ, վճարում են իրենց անփութությունից առաջացած բոլոր վնասները:

§ 58.

Պրաստոյի դեպքում վճարվում է՝

ա) 3 օրից վոչ ավել պրաստոյի համար միջին աշխատավարձի չափով.

բ) 3 օրից ավել պրաստոյի դեպքում՝ տարիֆային դրույքով, հաշվելով այն պրաստոյը սկսելու րոպեյից:

§ 59.

Վատ յեղանակները՝ (անձրև և այլ մթնոլորտային տեղումներ և յերևույթներ) յերբ բացօդյա աշխատանքը անհնարին է լինում, վարչությանը իրավունք է վերապահվում փոխադրել բանվորներին ծածկի տակ և տալ նրանց, համաձայն իրենց վորակի աշխատանք և վճարել տվյալ աշխատանքի գնացուցակով, սակայն վոչ պակաս տարիֆային դրույքից:

Փոխադրել ծածկի տակ և հանձնել այնպիսի աշխատանք, վորը չի համապատասխանում իրենց վորակին, և վճարել միջին աշխատավարձի հաշվով:

Ծածկի տակ աշխատանք տալը հնարավոր չլինելու դեպքում, Հայպետշինը վճարելու յե բանվորներին չաշխատած օրերի վարձը, համաձայն տարիֆային դրույքի:

Ծանոթություն.—Աշխատանքը չարունակելու անհնարինելը, վորոշվում է վարչության և բանկոմի համատեղ արձանագրությամբ:

ՊԱՐԳԵՎԱՏՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

§ 60.

Պարգևատրվում են այն բոլոր բանվորները, վորոնք քանակական և վորակական ցուցանիշներով լրիվ կատարում են իրենց հանձնարարված աշխատանքի նորման:

Պարգևատրման չափը կախված է կատարած աշխատանքի քանակից, վորակից և տնտեսումից:

Պարգևատրման փակտորներն են հետևյալ ցուցանիշները՝

ա) առանձին միավորումներում շինանյութերի ծախսման մեջ տնտեսում մտցնելը:

Պրաստոյների տոկոսի իջեցումը:

գ) Բրակի իջեցումը:

դ) Արտադրանքի վորակի լավացումը:

Ծանոթություն.—Հայպետշինը պարտավոր է պարգևատրել լավ աշակերտներին գործնական և թեորետիկ պարապմունքների ու աշխատանքների առաջադիմության համար, արտադրության մեջ աշխատելիս վորակի և քանակի ցուցանիշների լրիվ նորման կատարելու դեպքում լավ կարգապահության համար, գյուտարարության և արժեքավոր առաջարկների համար:

ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ ՅԵՎ ԳՈՒՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

§ 61.

Հայպետշինը պարտավոր է քննության առնել արտ. խորհրդակցության և անհատ բանվորների առաջարկները 3 օրվա ընթացքում և հայտնել առաջարկի հեղինակին վորոշման հետևանքը: Ռացիոնալացման նպատակով Հայպետշինին հատկացված 279.500 ռ. պետք է վորոշված լինի, թե վոր գործարանի, կամ շենքի վոր մասին է հատկացվելու, իսկ գործարանների և շենքերի մեջ նույնպես իրեն հնատակացվածը բաշխվելու յե ըստ ցեխերի:

§ 62.

Հայպետշինը պարտավոր է 20 օրվա ընթացքում մշակել և համաձայնեցնել գործարկոմին բանկոմի հետ

հարվածայինների և սոցմրցման մասնակցողների աշխատանքի հաշվառման ձևը, վորպեսզի հնարավոր լինի այդպիսի հաշվառումը կատարել 1931 թ. փետրվար ամսի 1-ից վոչ ուշ՝

§ 63.

Գյուղատնտեսների վորակը բարձրացնելու համար վարչությունը պարտավոր է հիմնել և կահավորել մինչև մարտ ամիսը գյուղատնտեսների անկյուն, բացի այդ վարչությունը պարտավոր է տեխնիկական և կազմակերպչական ոժանդակություն ցույց տալ գյուղատնտեսներին:

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԺԱՄԵՐԸ ՅԵՎ ՀԱՆԳԻՍՏԸ

§ 64.

Արտաժամյա աշխատանքներ և հանգստի որերին աշխատելը չի թույլատրվում: Արտադրության անհրաժեշտ դեպքում թույլ է տրվում արտաժամյա աշխատանք, սակայն նախորոք համաձայնություն կայացնելով Հայպետաշինի և միության մեջ և ստանալով Աշխժողկոմատի թույլտվությունը այդ մասին:

Արտաժամյա աշխատանքը վարձատրվում է հետևյալ ձևով՝

ա) Աշխատողը ստանալու յե արտաժամյա աշխատանքի առաջին յերկու ժամերի համար ամեն մի ժամի իրեն տարիֆային դրույքի 1,¼ չափով:

բ) Գործարքով աշխատողները արտաժամյա աշխատելու դեպքում ստանալու յեն առաջին յերկու ժամերի համար՝ ամեն մի ժամի համար 1,¼ ժամվա իր տարիֆային դրույքը իսկ հետևյալ ժամերի համար

ամեն մի ժամին մեկ ու կես ժամվա իր տարիֆային դրույքի աշխատավարձի չափով:

Բացառիկ դեպքերում, յերբ աշխատավորը հնարավորություն չի ունենում իր հանգստի որը հանգստանալու, նրան թույլատրվելու յե առաջիկա 12 որերից մեկում մի որ ավելի հանգստանալ:

Ծանոթություն.—Աշակերտներին վոչ մի դեպքում չի թույլատրվում արտաժամյա աշխատանքներ տալ և հանգստի որերը աշխատեցնել:

§ 65.

Չափավորված բանվորական որ է սահմանվում, ըստ սույն պայմանագրին կցված պաշտոնների ցուցակների:

Հայպետաշինը պարտավոր է մի ամսվա ընթացքում կազմել և համաձայնեցնել բանկոմի հետ չ՝ չափավորված բանվորական որ ունեցող աշխատավորների վերաբերյալ աշխատանքի կանոնները:

§ 66.

Յերկու շաբաթվա արձակուրդի (12 բանվորական որ) հարցը, նոր ընդունվող բանվորի կողմից կարող է հարուցվել Հայպետաշինի առաջ միայն 11 ամիս անընդհատ աշխատելուց հետո:

Բանվորական տարին հաշվելու յե Հայպետաշինի մոտ 12 ամիս ընդունված որից աշխատելով:

Յերկրորդ անգամ արձակուրդ ստանալու հարցը կարելի յե հարուցել, նախկին բանվորական տարին աշխատելուց հետո, և 5 և կես ամիս լրիվ ավելի Հայպետաշինի մոտ աշխատանքը շարունակելուց հետո:

Արձակուրդը վորպես որենք տրվում է սրացուցային տարվա սկզբին կամ վերջին, իսկ աշակերտներին

տրվում է անպայման ամառվա ամիսներում: Առանձին
դեպքերում կարելի յե տալ նաև տարվա ընթացքում,
յեթե աշխատանքի բնույթը թույլ է տալիս արձա-
կուրդ դնալու:
Ծանոթություն 1.—Այնպիսի արձակուրդները, վորը
Հայպետշինը տալիս է առանց աշխատավարձի պահպանման,
նման դեպքերում աշխատանքների մեջ ընդհատում չի մըտ-
ցվում, այլ մտցվում է աշխատանքի ընդհանուր ստաժի
մեջ հերթական արձակուրդի իրավունք ձեռք բերելու հա-
մար:
2.—Յեթե Հայպետշինը փոխադրում է
աշխատավորներին ուրիշ աշխատավայր կամ Աշխժողկո-
մատի կարգադրությամբ նա փոխադրվում է այլ Հայպետ-
շինի մոտ աշխատելու, աշխատանքի ստաժը, վորը արձա-
կուրդի իրավունք է տալիս չի ընդհատվում:
Հայպետշինի կողմից աշխատանքից արձակվածնե-
րը, կամ իրենց կամքով հեռացողները 11 ամսից պակաս
աշխատած լինելու դեպքում ստանալու յեն արձակուրդի
փոխհատուցում իրենց ստացած աշխատավարձի 4 տո-
կոսի չափով, տվյալ Հայպետշինի մոտ իրենց աշխա-
տած ամբողջ ժամանակետի համար, սակայն այն հաշ-
վով, վոր տրված գումարը չգերազանցնի նրանց միջին
աշխատավարձի հաշվով 12 օրվա վարձից:
Այն աշխատավորները, վորոնք յերկրորդ աշխա-
տանքի տարում նույն Հայպետշինի մոտ 5 ամիս աշ-
խատել հեռացվում են («Ա» «Բ» «Գ» կետերը 47-րդ
հոդվածի Աշխօրենսգրքի), ինչպես և նրանք, վորոնք
կկանչվեն զինվորական ծառայության, կամ կգոր-
ծուղվեն սովորելու, ստանալու յեն արձակուրդի փո-
խարեն դրամական փոխհատուցում 12 օրվա միջին աշ-
խատավարձի չափով: Այն աշխատավորները, վորոնք
աշխատել են 5 և կես ամիս, և հեռացված են, բացի վե-
ր վհիշված պատճառներից, այլ պատճառներով (ինչպես և

իրենց կամքով հեռացողները) նաև նրանք, վորոնք 5
ամսից պակաս են աշխատել, անկախ հեռացման պատ-
ճառներից ստանալու յեն իրենց արձակուրդի փոխհա-
տուցում ամեն մի աշխատած ամսի համար մի օրվա
վարձատրություն:

§ 67.

Անչափահասները նույն Հայպետշինի մոտ 5 և կես
ամիս աշխատելուց հետո ձեռք են բերում մեկ ամսվա
արձակուրդի իրավունք, ամբողջ տարվա համար. չօգ-
տագործված արձակուրդի դիմաց անչափահասներին
դրամական փոխհատուցում է տրվում նրանց վճարված
ամբողջ աշխատավարձի 8 տոկոսի չափով՝
Չափահաս դառնալու մոմենտից, յեթե նրանք հեր-
թական արձակուրդ չեն ստացել, այդ դեպքում արձա-
կուրդ տրվելու յե բացի սահմանված 2 շաբաթվանը,
նաև լրացուցիչ ամեն մի ծառայած ամսի համար ևս
մեկական օր, հաշվելով այն մինչև չափահաս դառնալու
օրը:
Ծանոթություն 1.—Զչափավորված բանվորական օր
ունեցող աշխատավորներին տրվելու յե լրացուցիչ արձա-
կուրդ, համաձայն սույն պայմանգրին կցված ցուցակի:
2.—2 տարի անընդհատ աշխատող
բանվորները հաշվելով 1930 թ. նոյեմբերի 1-ից, վորոնք
աշխատել են շինանյութ արտադրող ձեռնարկություննե-
րում, ստանալու յեն բացի օրենքով սահմանված, նաև
լրացուցիչ արձակուրդ նաև 3 բանվորական օր, կամ փոխ-
հատուցում 3 օրվա աշխատավարձի չափով:
3.—Այն բանվորները և տեխնիկական
պերսոնալը, վորոնք լավագույն աշխատողներին արտա-
դրության մեջ (հարվածայիններ և սոցմրցման մասնակցող-
ներ), վորոնք յերկար ժամանակ աշխատել են տվյալ հիմ-
նարկ-ձեռնարկություններում և լավ վորակի աշխատանք

-են կատարել, արտադրական խորհրդակցություններ, որ-ժեքավոր առաջադրություններ մտցրել են դյուրատարու-թյան մեջ, աչքի յեն ընկել խրախուսվելու յեն վարչության կողմից, առաջին հերթին ուղարկվելու յեն տեխնիկ. բու-հերը սովորելու, հանգստյան տները, կուրորտներ, գործ-ուղվել են արտասահման փորձակավորվելու և առաջին հեր-թին նրանք պետք է ստանան դեֆիցիտային ապրանքներից և այլն:

4.—Չափահասներ և անչափահասնե-րը, վորոնք աշխատում են վնասակար և ծանր գործերում, վորոնք նախատեսված են օրենքով (տրվելու յե լրացուցիչ արձակուրդ 2 շաբաթով):

§ 68.

Տեխնիկական պերսոնալի արձակուրդ գնալու կար-գը սահմանվում է վարչության կողմից, նախապես հա-մաձայնության գալով գործարկոմի և ՃՏՄ-ի հետ հետեվյալ ձևով՝

ա) Չ՝ չափավորված բանվորական որ ունեցող Խարտ. տեխնիկ աշխատավորների համար, սահմանվում է տարեկան 3 շաբաթից մինչև մեկ ամսվա արձակուրդ (չհաշված նրանց աշխատանքի ծանրաբեռնվածությու-նից, բաց սույն կցված պաշտոնների ցուցակի):

§ 69.

1931 թ. արդֆինպլանով նախատեսված աշխա-տանքի պաշտպանության վարկի սահմաններում, վար-չությունը պարտավոր է կատարել տեխնիկական ան-վտանգության սանիտարական և աշխատանքի առող-ջապահության բոլոր ձեռնարկումները, համաձայն աշխ տեսչության և վարչության միջև համաձայնեցված և ստորագրված կարգով: Վարչությունը պարտավոր է նաև վոչ ուշ 1931 թ. սկզբից կառուցել բոլոր խոշոր ու

միջակ շինարարական օբյեկտներին կից համապա-տասխան շենք ճաշարանների համար, բացի դրանից վարչությունը պարտավորվում է շենքերին կից ունե-նալու դուշեր, լվացարաններ և այլն:

Ծանոթություն.—Վարչությունը պարտավոր է լվացա-րանների մոտ ունենալ օճառ, կամ այդպիսին բաժանել բանվորներին:

§ 70.

Վարչությունը պարտավոր է շին. աշխատանքների սկզբից շինարարության կից հիմնել բժշկական առաջին օգնության կայան, (առանձին շենքում) և կահավորել այդպիսին համապատասխան խնվենտարով: Բացի այդ ունենալ փոխադրական միջոց, դժբախտ դեպքերի ժա-մանակ վիրավորներին կամ հիվանդներին կայանից կամ հանրակացարանից ամբուլատորիա կամ հիվան-դանոց փոխադրելու համար:

Վարչությունը պարտավոր է մինչև կես ամիս կազ-մակերպել բոլոր ցեխերում դեղատուփեր անհրաժեշտ դեղորայքով, հիվանդին շտապ բժշկական օգնություն հասցնելու համար:

§ 71.

Աշխատանքները սկսվելուն պես Հայպետշինը պար-տավոր է ապահովել յեկվոր և իրենց պահանջվող այլ տեղերից յեկած բանվորներին կահավորված բնակարա-նով (հանրակացարան և այլն), վորպիսիք կահավորվե-լու յեն սեղաններով, պահարաններով մատրացներով, բարձերով և լվացարաններով՝ Սահմանելու յե հնարավո-րություն պարբերաբար մաքրելու հատակը լվանալ և տաք հանելու (միջատների բազմանալը կանխելու համար), սանիտարական և առողջապահական բոլոր

հարմարություններով· մեծ չինարարություններում
ուր առաջա գործարանը և հարակից բնակելի շենքերը
պետք է կառուցվեն մնայուն բանվորների համար մեն–
չեվ արդյունաբերության աշխատանքների օկալելը,
բոլոր կառուցած բնակարանները պետք է տրամադրել
կառուցող բանվորներին մինչև չինարարության ավար–
տելը:

Բնակելի շենքերի մի մասը պետք է հատկացնել բն–
ստաժավոր վորակյալ և դիֆիցիտային արհեստների
բանվորներին և նրանց, վորոնք յերկար ժամանակ
կապված են տվյալ չինարարության հետ:

Բոլոր դեպքերում բնակարանները բաշխելիս բացի
դուս ամառային ժամանակավոր բնակարաններից, վո–
րոնցից և բարակներից կարող են սահմանվել բնակարա–
նային վարձ և կոմմունալ ծախքեր, զբաղեցրած բնակա–
րանների համար համապատասխան աշխատավարձի չա–
փի (դիֆերենցյալ հարաբերությամբ, համաձայն ՀԱՄ–
Խ–ի և Համամիութենական ՏԳԽ–ի 1929 թ. օգոստոսի
5-ի և 7–ի կարգադրության:

Աշակերտների բնակարան տրամադրվելու յե ձրիա–
բար:

Հայպետչինը և պրոմխությունը պարտավոր են
խրախուսել յերկարատև բանվորության ձեռնարկու–
թյունը որխավելի ցուցադրական հանրակացարաններ
և կոմմունաներ կազմակերպելու խնդրում, Հայպետչի–
նը պարտավոր է առաջին հերթին տրամադրելու նրանց
կահավորված բնակարաններ, հոգալով կահավորման
հետ կապված ծախքերը և այլն:

Բացի այդ Հայպետչինը պարտավոր է 1931 թ. պա–
հանջվող բնակելի շենքերի 20 տոկոսը կառուցել միջա–
կան տիպի բնակարաններ:

Ծանոթություն 1.—Հայպետչինին պատկանող բնակարանների բաշխումը կատարվելու յե Վարչության և գործարկոմի բանկոմի փոխադարձ համաձայնությամբ, ըստ վորում բնակարաններ 1–ին հերթին տրվելու յեն հարվածային բանվորներին, յերկար ժամանակ չինարարության մեջ աշխատող բանվորներին և նրանց վորոնք ինքնաամրացման կարգով աշխատելու յեն մինչև 5–ամյակի վերջը:

2.—Յեթե ամառային տիպի շենքեր են տրամադրվում բանվորներին (բարակներ, վրաններ և չտաքացվող շենքեր) կոմունալ ծախքեր և բնակարանի վարձ չի գանձվում նրանցից:

§ 72.

Անձնավորություններ, վորոնց Հայպետչինը պարտադրում է ապրել չինարարության և գործարանի սահմաններում, այդպիսիններին բնակարան տրվում է ձրի Հայպետչինի հաշվին:

§ 73.

Իրենց կամքով հեռացողները կամ ներքին կանոնների խախտման պատճառով հեռացվածները, պարտավոր են 5 օրվա ընթացքում ազատել բնակարանը:

Ծանոթություն 1.—Այն աշխատավորները, վորոնց խնամքի տակ ապրում են անչափահասներ կամ ծերացածներ, կարելի յե 5 օրվա փոխարեն թույլ տալ 15 օրից հետո ազատել բնակարանը:

2.—Սույն միջոցի կիրառումը չի վերաբերում նրանց, վորոնց ընտանիքի կերակրողը դժբախտ պատահարից մեռել է, նրան թույլ է տրվում զբաղեցնել բնակարանը մինչև 3 ամիս:

§ 74.

Շինարարության և արդյունաբերության մեջ աշխատող բանվոր–ծառայողներին արտահագուստ տրվելու

յե համաձայն 1930 թ. հաստատված նորմաների և նույնին կցված լրացուցիչ ցուցակի:

Արտահագուստը ձեռնարկության սեփականությունն է, նույնիսկ մաշվելու դեպքում պետք է վերադարձնել: Գործից հեռացվելու ժամանակ բանվորը պարտավոր է վերադարձնել արտահագուստը ձեռնարկությանը: Մինչև հին արտահագուստը չվերադարձնի, նորը չի տրվելու:

Արտահագուստ յուրացնողները յենթարկվում են պատասխանատվության և արժեքը գանձելու յե յուրացնողից շուկայի գներով. այդ մասին առաջ յեկած վեճերը քննվելու յեն ԳԿՀ-ի միջոցով:

Մեծ շինարարություններում և գործարաններում վարչությունը պարտավոր է ունենալ առանձին շենքեր արտահագուստների և գործիքներ պահելու համար: Հայպետշինը պարտավոր է լվանալու տալ և կարկատել իր հաշվով արտահագուստները և վառնամանները: Պարտավոր է նաև կազմակերպել վառնամանների նորոգելու արհեստանոցներ:

Ծանոթություն.—Աշակերտները ստանալու յեն արտահագուստ չափահաս բանվորների հետ հավասար, այն արհեստանոցների նորմայով, վորի համար նրանց պատրաստում են:

§ 75.

Քաղաքներից դուրս գտնվող այն կառուցումներում և գործարաններում, ուր բացակայում են հասարակական բաղնիքներ, Հայպետշինը պարտավոր է հիշյալ շինարարության վրա զբաղված աշխատավորներին ապահովել բաղնիքով, ընդ վորում բաղնիքի օգտագործման պայմանները պետք է այնպես դասավորել, վորպեսզի աշխատավորի խնամքի տակ գտնվող ընտանիքի

անդամները ևս հնարավորություն ունենան օգտվելու բաղնիքից՝

Ծանոթություն.—Բոլոր աշակերտները և անչափահասները օգտվելու յեն կոմունալ ծառայություններից (բաղնիք, լվացքատուն և այլն) ձրիաբար:

2.—Յերիտասարդ բանվորների կենցաղը բարելավել ու ամառանոց, լողեր ուղարկելու համար Հայպետշինը պարտավոր է տարեկան հատկացնել յերկու հազար ռուբլի:

§ 76.

Այն դեպքերում, յերբ բանվորները հրաժարվում են Հայպետշինի կողմից տրամադրած բնակարանում հանրակացարանում ապրելուց, հանրակացարանի փոխարեն դրամական փոխհատուցում ստանալ չեն կարող:

Հայպետշինի կողմից բանվորին բնակարան կամ հանրակացարան չհատկացնելու դեպքում, բանվորին Հայպետշինի հաշվին վճարվում է բանվորի կողմից վարձած բնակարանի արժեքի 50 տոկոսի չափով: Շինարարության վայրից 2 ½ կիլոմետր հեռավորության վրա ապրող բանվորին (վորոնք ապրում են իրենց բնակարաններում) այդպիսիներին բնակարանային վարձ չի վճարվում:

Ծանոթություն.—Բանվորի հիվանդության դեպքում հանրակացարանում նրա տեղը պահվում է, մինչև հիվանդանոցից վերադառնալը: Բնակարանի փոխհատուցում ստացող հարգելի պատճառով բանվորների բացակայության դեպքում (արձակուրդ, հիվանդություն, զինվորական ծառայություն) կանչվելը չընդհատվում է փոխհատուցում վճարելը բացակայողին:

§ 77.

Հայպետշինը պարտավոր է վճարել փոխադրական միջոցի ծախսը գնալ գալու համար բոլոր բանվոր-

ները այն դեպքում, երբ նրանք ապրում են իրենց աշխատավայրից 3 կիլոմետր և ավելի հեռավորության վրա:

§ 78.

500-ից ավելի բանվորներ ունեցող մեծ ձեռնարկություններում և շենքերում Հայպետշինը պարտավոր է իր հաշվով պահելու հատուկ աշխատակից ազատված բոլոր կողմնակի աշխատանքներից, տեխնիկական անվտանգության հսկողության համար, վորը պետք է լինի տեխնիկական կրթությամբ:

Ցեխկենցաղային խմբակի ներկայացուցիչները տեղկոմի պահանջով կարիք յեղած ժամանակ ազատվելու յեն աշխատանքից աշխատապաշտպանության և տեխնիկական անվտանգության հարցեր քննելու համար, ընդհանուր առմամբ վոչ ավել մեկ հոգուց ամսվա մեջ 3 օր: Այդ օրերի համար Հայպետշինը վճարելու յե ազատվածին իր միջին աշխատավարձի հաշվով:

ՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ՏԵՂԿՈՄԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒՄԸ

§ 79.

Տվյալ ձեռնարկության մեջ միութենական աշխատանքները կատարելու և միութենական մարմին պահպանելու համար Հայպետշինը պարտավոր է հատկացնել բանվոր-ծառայողներին վճարած ամբողջ աշխատավարձի 1 տոկոսի չափով և բանվորների մեջ կուլտ-կրթական աշխատանքներ տանելու համար հատկացնել 1 տոկոսի չափով ընդհամենը՝ 2 տոկոսի չափով, ռոճիկները վճարելուց հետո, վոչ ուշ 3 օրից:

Ծանոթություն.—Սույն պարագրաֆում թված բոլոր մասհանումները Հայպետշինը պարտավոր է վճարել, մասն-

լով այն տեղկոմի ընթացիկ հաշվին, կամ կանխիկ վճարելով նրան: Այդպիսիները տեղկոմի ներկայացուցչին վճարելիս, ամեն անգամ պետք է պահանջել նրանից լիազորագիր, ստորագրված տեղկոմի մյուս յերկու անդամների կողմից և ստացողի ազգանունը ստորագրության ձեվը տեղկոմը կամ խմբկոմը ուղարկելու յե Հայպետշին:

§ 80.

Բացի թված ծախսերից, Հայպետշինը տրամադրելու յե նաև առանց վարձի տեղկոմին մի սենյակ լրիվ կահավորված (գրասեղան, աթոռներ և այլն) վառելիք, լուսավորություն և հեռախոս: Բացի այդ և սրահ առնվազն ամիս մեկ անգամ ընդհանուր ժողովներ հրավիրելու համար:

Յեթե տեղկոմի գրասենյակը գտնվում է ձեռնարկությունից դուրս, Հայպետշինը պարտավոր է վճարել տեղկոմի կողմից վարձված շենքի վարձը:

Բացի այդ թե շենքում և թե հանրակացարաններում Հայպետշինը պարտավոր է տրամադրել տեղկոմին հատուկ շենք, կահավորված, լուսավորությամբ և վառելիքով մասսայական և խմբակային պարապմունքների համար: Շենքի նորոգությունը պարտավորում է կատարել Հայպետշինը, պահանջվելու դեպքում:

Վարձով վերցրած հարակացարանների հետ Հայպետշինը վարձելու յե նաև կարմիր անկյան սենյակ:

§ 81.

Խորհրդային, կուսակցական, կոոպերատիվ և այլ պրոֆ. հասարակական մարմինների կողմից հրավիրված համագումարներին, կոնֆերանսներին, պլենումներին և այլ լիազորական ժողովներին մասնակցելու համար, ընտրված բոլոր պատգամավորներին աշխատավարձը նրանց տեվողության ամբողջ ժամանակամիջո-

ցում վճարելու չի Հայպետշինը, ընտրված պատգամավորների միջին աշխատավարձի հաշվով:

Բրիգադայի մեջ ընտրված բանվորներին (Հայպետշինի և միության փոխհամաձայնությամբ) նույնպես վճարելու չի միջին աշխատավարձի հաշվով, բրիգադայի մեջ աշխատելու ժամանակամիջոցի համար՝

§ 82.

Բոլոր խոշոր շինարարական կետերում կազմակերպել և կահավորել Ֆիզ-կուլտ պլոշչադկաներ:

12-ՐԴ ՄԱՍ
ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏ ՏԵԽՆԻԿՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

§ 83.

Հավաքական պայմանագրի սույն մասը տարածվում է ճարտ-տեխնիկների բոլոր տեսակի պաշտոնների վրա. ճ.-տ. աշխատավորների տարիֆային տեղեկատույով նախատեսված բոլոր պաշտոնների աշխատակիցների վրա, նաև սույն պայմանագրին կցված ցուցակում նախատեսված պաշտոնների վրա:

Ծանոթություն.—Վարչատեխնիկական ղեկավարող պաշտոնների համար (աշխղեկ և բարձր պաշտոններ) թեկնածուներ է առաջադրում միությունը, ըստ վորում նրանց ընդունելու վերջնական վորոշումը թողնվում է Հայպետշինին:

§ 84.

Ճ. տ. աշխատավորներին աշխատանքից հեռացնելու դեպքում, համաձայն Աշխօրենսգրքի 47-րդ հոդվածի «ա» և «բ» կետերի, պետք է նախազգուշացնել գրավոր ձևով մի ամիս առաջ. իրենց ցանկությամբ հեռանալու դեպքում ճարտ. տեխնիկ աշխատավորը պարտավոր է միամիս առաջ հայտնել վարչությանը գրավոր

ձևով. միաժամանակ վարչությունը այդ մասին պետք է հայտնի Աշխժողկոմատին:

Ծանոթություն.—Այն դեպքում, յերբ հանձնարարված աշխատանքները կիսավարտ են կամ չեն հանձնված, Հայպետպետշինը կարող է ՃՏՄ-ի համաձայնությամբ հետաձգել հեռացումը, մինչև գործի վերջնական ավարտումը, տալով աշխատավորին առանձին վարձատրություն:

§ 85.

Ճարտարապետ-տեխնիկական աշխատանքների վարձատրության չափը սահմանվում է Կառուցողների կենտկոմի 1930 թ. հրատարակված տարիֆային տեղեկատույով:

Կարգ	Կոեֆֆից.	Կարգ	Կոեֆֆից.
1	1,0	9	2,00
2	1,10	10	2,25
3	1,20	11	2,40
4	1,30	12	2,60
5	1,40	13	2,85
6	1,55	14	3,15
7	1,70	15	3,50
8	1,85	16	4,00

Ինժ.- տեխ. աշխատավորների 1-ին կարգի ամսեկան ռոճիկը սահմանվում է 125 ռուբլի:

Կարգերի բաժանումը ըստ պաշտոնների կատարում է Հայպետշինը: Կարգերի բաշխումից առաջացած կոնֆլիկտները քննում է ԳԿՀ-ն, հրավիրելով ճարտ. տեխ. սեկցիայի ներկայացուցիչներին:

Այն պաշտոնները, վորը չի նախատեսնված Կառուցողների կենտկոմի կազմած տարիֆ տեղեկատույով այս կամ այն ճարտ. տեխնիկի համար, վորոշում է

ԳԿՀ–ն համպատասխան տվյալ անձի աշխատանքի բնույթի, դասելով նրան տարիֆոտեղեկատուով նախատեսնված պաշտոններից մեկի կարգում.

§ 86.

Տեխնիկական–արտադրական և տնտեսական նվաճումների համար, ճարտ. տեխնիկ. աշխատավորը պարգևատրվելու յե Աշխպաշտպանության Խորհրդի 1929 թվի 1/1–հրահանգի համաձայն:

Համաձայն սույն պայմանագրին կցված ցուցակի, Հայպետշինը պարտավոր ե տալ ինժ.–տեխնիկներին և լաբարատորներին արտհագուստներ՝

ՃՏՍ–ն Միության հետ միասին պարտավոր ե աշխատանքներ տանել ճարտ–տեխնիկներին ամրացնելու աշխատանքների մինչեվ շինության ավարտելը, կամ հնգամյակի վերջը:

Հյպետշինը պարտավոր ե հատկացնել համապատասխան գումար ՃՏՍ–ին ռացիոնալացման միջոցներ ստեղծելու ծախքերի համար:

Բացի այդ համապատասխան միջոցներ ե հատկացնում ճարտ.–տեխնիկ. աշխատավորներին պարգևատրելու, յեթե նրանց կողմից ռացիոնալացման արժեքավոր առաջարկներ ե յեղել:

13-ՐԴ ՄԱՍ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՀԱՏՎԱԾՆԵՐ

§ 87.

Հայպետշինը պարտավոր ե մշակել ներքին կարգապահություններ յելնելով Աշխժողկոմատի կողմից հաստատված օրինակելի նախագծից և յելնելով տեղական պայմաններից, մտցնել համապատասխան լրա-

ցումներ, վորից հետո համաձայնեցնել միության հետ:

Ներքին կարգապահությամբ նախատեսնված պայմանները կյանքում կիրառելու յեն Աշխժողկոմատի կողմից հաստատվելուց հետո:

§ 88.

Սույն պայմանագրի հետ կապված բոլոր տեսակի ծախքերը կատարվել ու յեն Հայպետշինի հաշվին բացի դրանից Հայպետշինը պարտավոր ե սույն պայմանագրից փոքրիկ գրքույկների ձեվով տպագրել 500 օրինակ ռուսերեն լեզվով, 4000 օրինակ հայերեն լեզվով, բոլոր բանվորներին ձրի բաժանելու համար:

գ) Բազմեցնել գնացուցակները բրոշյուրի ձեվով և բաժանել ամեն մի բրիգադայի ներկայացուցչի համար մեկական օրինակ:

Վճարել պայմանագրի կնքելու և գրանցելու բոլոր ծախքերը:

§–89.

Սույն պայմանագիրը ստորագրման ժամանակ Հայպետշինի ձեռնարկություններում աշխատում եյին բանվորներ 1500 հոգի, ծառայողներ 120 հոգի ընդամենը 1620 հոգի՝

ԿԱՌՈՒՑՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԻ ՍԵԿՏՈՐԻ

ՎԱՐԻՉ՝ (ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ)

ՀԱՅՊԵՏՇԻՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ

ՕԳՆԱԿԱՆ՝ (ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ)

ՑՈՒՑԱԿ

Այն աշխատակիցների, վորոնք օգտվում են լրա-ցուցիչ արձակուրդ ստանալու իրավունքով.—(Կետ)
Դիրեկտոր—տարեկան մեկ ամսվա արձակուրդ

1. Դիրեկտոր—տարեկան մեկ ամսվա արձակուրդ
2. Նրա օգնականը նույնպես
3. Արտադրական բաժնի վարիչ—մեկ ամիս
4. Գլխավոր ճարտարապետ—մեկ ամիս
5. Ցեխ բաժնի վարիչներ—մեկ ամիս
6. Գլխ. հաշվապահներին և նրանց տեղակալներին—մեկ ամիս
7. Հաշվապահներին 18 բան. որ
8. Աշղեկներին—մեկ ամիս
9. Աշխղեկների օգնականներին, վարչատնտ. մասի վարիչներին—մեկ ամիս
10. Արտադրության վրա անմիջականորեն զբաղված ճարտ. տեխ.—մեկ ամիս
11. Մեքենագրուհիներին— 18 բան. որ
12. Պահեստապետ—էքսպեդիտորին—18 բան. որ
13. Շոֆերներին, տրակտորիստներին և նրանց օգնականներին—մեկ ամիս
14. Կառապաններին 18 բան. որ
15. Տնտեսագետ վիճակագիրներին—մեկ ամիս
16. Արտելշչիկներին (շրջիկ դանձապահներին) 18 բան. որ.
17. Գործերի վարիչներին—մեկ ամիս
18. Իրավախորհրդատուներին—18 բան. որ
19. Տաբելապահներին և բրիգադիրներին—18 բան. որ

20. Թոկրդանչիկներին—18 բան. որ

Ցուցակում չ՝նախատեսված պաշտոնները, ինչպես տեխնիկական և այլ, արձակուրդը տրվում է ըստ օրենքի:

ԿԱՌՈՒՑ. ԱՐՀՄԻՈՒԹ. ԿԵՆՏ. ՎԱՐՉ. ԱՐՏ. ՑԵՎ
ԱՇԽԱՏ. ՍԵԿՏՈՐԻ ՎԱՐԻՉ՝ ՄԱԼԽԱՍՑԱՆ
ՀԱՑՊԵՏՇԻՆԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԻ ՕԳՆԱԿԱՆ՝
ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ՑՈՒՑԱԿ

Վտանգավոր աշխատանքներում աշխատող բանվոր—ծառայողների, վորոնց տրվում է լրացուցիչ արձակուրդ (հավաքական պայմանագրի կետ).

1. ԹՈՆԵԼՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՄ

1. Ծակողներ (բուրիլշչիկի)
2. Զաբոյշչիկներ
3. Կրեպիլշչիկներ
4. Զապալշչիկներ
5. Ատկաշչիկներ (ոտկաշչիկի)

. Թոնելում աշխատող այլ բանվորներ

2. ՏՐԱԿՏՈՐՆԵՐԻ ՎՐԱ ԱՇԽԱՏ. ՇՈՖԵՐՆԵՐՆ ՑԵՎ ՆՐԱՆՑ ՕԳՆԱԿԱՆՆԵՐԸ

3. ԳԱՋԻ ՑԵՎ ԿՐԻ ԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆԸ.—

1. Աղացաքարների վրա աշխատող բանվորներ
2. Բեռնող և դատարկող բանվորներ.
3. Պահեստներում աշխատող բանվորներ.
4. Գաջի գործարանների փարղետներ.

4.ԳՐԱՆԻՏԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

1. Պերֆորատորների վրա աշխատող բանվորներ.
2. Մեխանիկացիայի ենթարկված ստանոկների վրա աշխատող բանվորներ. (բրուշատակներ կարող).
3. Մեքենական գործիքներով բրուշատկաներ աշխատող բանվորներ:
4. Մեքենացման ենթարկված արհեստանոցներում աշխատող բանվորներ:

5. ՑԵՄԵՆՏԻ ԱՐՏԱԴՐՈՒ ՅԱՆ ՄԵՋ ԱՇԽԱՏՈՂ ԲԱՆՎՈՐՆԵՐԻՆ

1. Աղացող բանվորներ
2. Պտտվող վառարանների վրա այրող բանվորնր
ե3. Բեռնող բանվորներ, վորոնք մշտապես զբաղված են չախտային և գույնեզդեր վառարանների վրա, կրաքար
4. Գոֆման Բերլոյեցի վառարաններում դասավորող բանվորներ

6. ՌՈՄՆԱԿԱՆ ՑԵՄԵՆՏԻ ԱՐՑԱԴՐՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ.=

1. Շախտինակի վառարանի բեռնող և փաթող բանվորներ
2. Կեսոնի աշխատանքների (աշխատանք ջրի մեջ) վրա զբաղված բնվարներ
3. Բանվորներ, վորոնք զբաղված ն ներկարարային աշխատանքներում (մետանի փայտի կամ չենանյութի վրա) և յեթե գործադրում են ավելցովի ներկ.

7. ԳՐԻԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐՈՒՄ.

Բոլոր բանվորները, վորոնք կատարում են գիդրոնի և ասֆալտի աշխատանքներ:

ԿԱՌՈՒՑ. ՄԻՈՒԹ. ԿԵՆՏ. ՎԱՐՉ. ԱՐՏ. ՑԵՎ ԱՇԽԱՏ. ՍԵԿՏՎԱՐ՝ ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ
ՀԱՑՊԵՏՇԻՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ ՕԳՆԱԿԱՆ՝ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ՑՈՒՑԱԿ 6

Զ՝ չափավորված աշխատանքի որ ունեցող աշխատակիցների. (կետ).

1. Աշխատանքի ղեկավարները և նրանց օգնականները
2. Գլխ. ճարտարապետները և նրանց օգնականները
3. Արտադրության վրա զբաղված բոլոր ճարտարապետ-տեխնիկները
4. Բոլոր բաժինների և յե (բաժինների վարիչները և նրանց օգնականները
5. Գլխ. հաշվապահները և նրանց օգնականները
. Հաշվապահները
7. Տնտեսական վիճակագիրները
8. Պահեստների վարիչները և պահեստապետները
9. Եքսպեդիտորները
10. Արալեչչիկները)հրջեկ գանձապահները
11. Շոֆերները և նրանց օգնականները
12. Կառապանները
13. Ֆուրգոնչչիկները
14. Շինարարական տասնապետները

ԿԱՌՈՒՑ. ԿԵՆՏ. ՎԱՐՉ. ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՑԵՎ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՉԻ ՍԵԿՏՈՐԻ ՎԱՐԻՉ՝ ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ
ՀԱՑՊԵՏՇԻՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՉԻ
ՕԳՆԱԿԱՆ՝ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

Гос. Публ. Библиотека ՀՍԽՀ — ССРА им. А. Мясникяна

ՑՈՒՑԱԿ

Այն արհեստի բանվորների համար, վորոնք աշխատում են իրենց գործիքներով և վորոնց գործիքների մաշման համար տրվում է դրամական փոխհատուցում հետևյալ չափերով՝

1.	Վորմնադիր-քարտաշ	1 %
2.	Վորմնադիրներին	$1/2$ %
3.	Քարտաշներին	1,5 %
4.	Ովաղչիներին	1,4 %
5.	Ներկարարներին	1 %
6.	Թիթեղագործներին	$1/2$ %
7.	Ասֆալտագործներին	$1/4$ %
8.	Քարհանքի քար կտրող բանվորներին	$1\,1/2$ %
9.	Շչերբեն ջարդող բանվորներին	$1/2$ %
10.	Ապակի կտրողներին	1 %
11.	Խզարչիներին	1 %
12.	Վառարանագործներին	$1/4$ %
13.	Փականագործներին և ջրմուղ անցկացնող փականագործներին	$1\,1/2$ %
14.	Դարբիններին	$1\,1/2$ %
15.	Հյուսներին	1 %
16.	Ատաղձագործներին	$1\,1/2$ %

ԿԱՌՈՒՑ. ԿԵՆՏ. ՎԱՐՉ. ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՁԻ ՍԵԿՏՈՐ՝
ՄԱԼԽԱՍՅԱՆ

ՀԱՅՊԵՏՇԻՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՁԻ ՈԳՆԱԿԱՆ՝
ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0196654

214-